

Előfizetési árak:
 Évesi ára 8 kor., féléves 4 kor.,
 negyedéves 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Iratéríték minden külföldi részre.
 A lap megjelenik minden szombatkor.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adatnak.
 Kiadókivétel: István-utca 9.
 Hová a lap anyagi részét illető közle-
 menyek az előfizetési penzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

PESTMÉGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSEGÉNEK HETILAPJA.

Olvasóköröknek községekben való alakítása.

A fenti tárgyban, a váci járás főszolgabírája, *Ivánka Pál* levelet intézett járásának azon férfiaihoz, akikről feltehető, hogy a nép nevelése — művelése — és felkarolása érdekében teendő további működésében támogatni fogják.

A levél következőleg hangzik:

„1901. évi január 25-én tartott egy járási értekezlet alkalmával, helyeslőleg fogadtatott az értekezlet azon indítványa, hogy létesítsünk járási közművelődési egyesületet. Ez azonban a kiküldött szűkebb körű bizottság minden egyes tagjának rendkívüli lekötöttségénél és elfoglaltságánál fogva a megvalósításig nem jutott.

Nehogy az akkor jól fogadott eszme pusztában elhangzó szó maradjon, indítatva és készítve érzem magam ezen tervemnek megvalósítása érdekében egy lépést tenni.

Felkérem igen tisztelt Czimet, hogy községében sziveskedjék saját hatáskörében befolyását valamely községi közművelődési egyesület létesítése érdekében latba vetni és érvényesíteni és ez irányban szives véleményét velem annak idején közölni.

Ne hagyjuk el a szegény népet, mert ha mi (a társadalom miveltebb osztálya) elhanyagoljuk, majd a népbolondítók ütök fel közöttük sátorfájukat, hogy a bizalmatlanságnak, irigységnek és gyűlöletnek magyát hintsék el közöttük, s akkor már késő lesz kapkodni fűhöz-fához.

Hála Istennek a váci járás legnagyobb részében még a nép józan eszét nem szédítették meg az álpróféták.

A „Védegylet“ központi igazgatósága a védegyletekbe való belépésre serkentő felhívásba többek között így szól:

„Valóban tájdalommal és esodálkozással láttuk, hogy nálunk maga a társadalom se törődik a nép ügye-bajával, teljesen a maga sorsára hagyja s lelkiismeretlen egykedvűséggel nézi, mint pusztul a magyar faj fenntartója, a nemzeti és hazafias eszméknek minden időben hű ápolója: a magyar földmives, munkásosztály.“

Szomorú igazság, a mit tagadni nem lehet, de hiába is tagadnánk, mert a tények igazolják.

Magára van hagyva a nép, mint a kitett gyermek. Hogy az elhagyott kitett gyermek hová fejlődik, attól függ mily környezetben nő fel? Ha művelt, erkölcsös család körébe jut és gondos nevelésben részesül: normális körülmények közt hasznos polgárává válik a hazának; ha azonban erkölestelen, romlott emberek között erkölcsi nevelés nélkül nő fel, minden valószínűség szerint környezetéhez hasonló leend.

A mi áll az egyedre, az áll az egész társadalomra is.

Ha a társadalmat egy családhoz hasonlítjuk, bátran hasonlíthatjuk, a népet a gyermekhez, a miveltebb társadalmat pedig a gondozó szülőkhöz, mert hiszen a nép, mint a gyermek, a legtöbb esetben tudatlanságának, gyámoltalanságának lesz áldozata és miként a szülők gondozzák, nevelik gyermekeiket, úgy a társadalom miveltebb osztályának is erkölcsi kötelessége a társadalom gyermekeit gyámoltani, mivelni. A rendezett társadalmi életben a társadalom gondoskodik is a maga közegei által a nép neveléséről, de ezen nevelés a tanköteles koron

tal nem terjed ki; a további nevelés a társadalom közvetlen tevékenységének és feladatának tárgyát képezi. De nemcsak a tanköteles koron túl való népnevelés és közművelődés tekintetében lehet és kell a művelt osztálynak tevékenykedni, hanem mérvadó befolyását érvényesíteni kell a népoktatás terén is, ha erkölcsi kötelességét a társadalom gyermekei iránt teljesíteni akarja.

Nem lehet komolyan gondolkodó igaz hazafi, a kiből ne támasztana komoly aggodalmakat a korunkat jellemző általános pangás és erkölcsi hanyatlás s ezzel párhuzamban a nemzeti érzés sorvadása. Ezen méltó aggodalmunk csak fokozódik akkor, a mikor látjuk ezzel szemben, a társadalomnak tehetetlenségét.

A hatalom közegeinek tehetetlenségeért a társadalmat vád nem terhelheti, de azért, hogy ha a társadalom az egyedeiben elosztott, külön-külön csekély, de összéve hatalmas erejét fel nem használja a végromlás-hoz vezető anyagi és erkölcsi hanyatlás megállítására és a beleg társadalmi állapotok minden irányban való orvoslására: a felelősség, a történet és Isten ítélőszéke előtt, a miveltebb társadalmat fogja terhelni.

A kétkedő azt kérde: mit tegyünk, hogy a felelősség alul megszabaduljunk, hiszen annyi sok tenni való volna az országban, a világon, hogy ha csak annak számokban ki sem fejezhető kis hányadrészét akarnók teljesíteni, a féluton összeroskadnánk és a mellett saját érdekeinket és ügyeinket teljesen el kellene hanyagolni.

Igaz, hogy az országban sok javítást igénylő baj van, de ne lőjjünk túl a czé-

TÁRCZA.

Vörösmarthy és a magyar uri hölgyek.

— Rege a multból. —

Irtat az Ujpest-rákospalotai Szent Erzsébet egyesület estélyén felolvasta: *K. Maderspach Olivérné.*
 (Folyt. és vége.)

A tündérfiú szállt tovább és tovább, s midőn napokon keresztül mindenütt csak hasonló jeleneteknek volt tanuja, s végre kutatni kezdte ennek okát, ama meggyőződés érlelődött meg benne, hogy mindennek egyéb oka nem lehet, mint az, hogy e hölgyeknek márványkeblük van.

Ezen török meg az édes anyanyelv szeretete, s ennek havát kell tehát felolvasztania, hogy szélt érhesen. — S hirtelen felszökött szárnyas paripájára a felhők határáig; ott elkezdte tündérújjával az ezüst lantot pengetni; a lant zenéjét pedig szavakkal kísérte, melyek sugva harsogtak végig az egész országon:

Fürtidben tengervészes éj.
 Szemekkel, mint a csillagtűz;
 Hol ennyi gög és ennyi kéz,
 Ki vagy, te márványkeblű szűz?

Birván az istenek minden kegyét,
 Imádva férfiaknak általa,
 Szép és dicső s lélekben oly setét,
 Minő derült arczodnak hajnala.

Egy eskü kell, egy néma fogadás,
 Szeretni mindentadó hazát!
 Mert hát szemedben büszke tagadás
 Mért áruló a szó, mit ajkad ad?

Pedig nem mondhatod, hogy nincs szived,
 Szeretsz pompát, hízelgő esapodárt,
 Hintót, lovat, sőt hitvány ölebet,
 És selymiért imádod a bogárt.

Mi vagy te most kérdezd meg magadat,
 Angol talán, vagy német, francia:
 Igen, ha megtagadnák fajukat,
 Oh, de előttök szentség a haza.

Buzognod e hon és e nemzetért,
 Mint égnek minden nemesebb hölgyei
 Nem kérünk munkát s áldozatra vért,
 Miért esdünk, részvéted kegyei.

Teremtsd elő azon dicső időt,
 Hol a magyar szó s sziv imádva lesz.
 Midőn kegyelmet nem nyer színed előtt,
 Ki e kettőnek ellenére tesz.

A kisdedeknek néma szája kér,
 Hogy adj nekik hazát, ne vond meg azt,
 Áldás vagy átok vár e válaszáért,
 Határoz és kimondtad sorsodat.

Amint a bűvös szavak elhangzottak, valóban esoda történt. Az urihölgyek megsemmisülten borultak a földre: s a szemükből aláhulló könnyesepek lassan-lassan feltörték a márványkebleket. Megkönnyebbítő sóhaj tört fel azokból, miközben bíborajkaik önkénytelenül kiáltották szerte a nagy mindenségbe: Esküszünk, szeretni fogjuk a hazát, s lelkesedéssel tanítjuk ezentúl gyermekeinket is az édes anyanyelv utján e szent érzelmre.

Örömtias szívvél hallá a tündérfiú az esküt. Ime, elérte tehát célját s most már visszazárlhat hazájába, hogy erről ott jelentést tegyen.

Am amint tovaszállva, egy virágos kert kanyargó ösvényén egy eddig nem látott mindeniknél bájosabb urihölgyet pillantott meg, ki nek *merengő* szeméből majd a bánat halvány fénye, majd a remény tüzsugara tört elő, a tündérfiú heves szerelemre lobbant a bájos hölgy iránt. Ujra lantjához nyult, s eléneklő hozzá, a „*merengőhöz*“ amaz édes dalt: „Hová merült el szép szemed világa“.

S amint a dal végeztével lejjebb-lejjebb szállt és kitérta karját a leánya felé: az önfeléd boldog mosolylyal omlott azokba.

A tündérfiú ezután már csak azon szándékkal száguldott fel szép honába, hogy ott jelentéstétel után engedélyt kérjen arra, miszerint emberré válva, állandóan a magyar földön maradhasson *merengő*, szép Laurája mellett, minthogy annak keblén oly

lon és ne akarjunk kevesen sokat markolni, mert a ki sokat markol, keveset fog.

Maradjunk egy közigazgatási járás szűk határain belül és itt is ne akarjunk más irányba terelni az egész világ folyását; ne akarjunk egyszerre megorvosolni az orvoslást igénylő minden társadalmi bajt, hanem válasszunk magunknak egyet azok közül, tűzzük ki egy könnyen elérhető egyetlen célt: *»a váci járás alsóbb osztályú népeinek erkölcsi és nemzeti műveléséért«* és ezen cél elérésére összetett erővel, szívvel-lélekkel és kitartással törekedjünk.

Hogy célunkat elérhessük, szervekednünk kell: létesítsünk községi olvasó köröket.

Ez az első lépés, ezután létesítsünk járási közművelődési egyletet, melynek célja és feladata leendő szervei összekötését teremteni az egyes községi olvasó-körök s egyéb közművelődési egyesületek között, valamint ezeket támogatni és működésüket figyelemmel kísélni.

A midőn újból is kérem a T. Czim szives támogatását vagyok

Vácson, 1903 február hó 6-án.

Kitünő tisztelettel:
Ivánka
főszolgabíró.

Wolfner Tivadar országgy. képviselő kitüntetés az udvari bálon. A királyi palotában fényes udvari bál volt f. évi február hó 7-én. A magyar királynak a magyar politikai s társadalmi élet jelesei voltak a vendégek. A palota márványtermeit királyi hercegek, hercegnők, miniszterek, főrendek, egyházi méltóságok, képviselők, diplomaták stb. töltötték meg. Ez alkalommal *Wolfner Tivadart*, kerületünk országgyűlési képviselőjét, királyunk megszólításával tüntette ki s öt percznél tovább társalgott vele. Ő felsége ugyanis a termekben való megjelenésétől fogva mindvégig csercset tartott s a midőn a képviselők nagy csoportjához közeledett, rögtön felismerte az egészen hátulálló, huszár-főhadnagy egyenruhát viselő *Wolfner Tivadart* s a képviselők sorfala között feléje vette útját, nevére szólította és gratulált neki a katonai javaslatok tárgyalása alkalmával minap tartott s lapunk múlt számában közölt szakszerű beszédjéhez, majd további kérdéseket intézett hozzá a javaslatok tárgyalásának várható tartamáról.

boldogságot érzett, aminő a tündérhonban ismeretlen volt előtte.

Az ősz király azt feleli: „Mény hát! Óleld magadhoz kedvesed, s lantod zengő szavával élvezd tovább ama szép honban a hon-szeretet lángját úgy a nők, mint a férfiaknál mindaddig, amíg a láng új erőt, hűnevet, diésőséget szerez a magyarnak. S a tündérifju újra leszállt a földre. Keblére zárta Lauráját, s tovább zengve bűvös lantján, feltárta nemzete előtt az édes anyanyelv összes szépségeit, mely által valóban oly magasra szította annak lelkeben ama nemes lángot, hogy a nemzet, a tespedés hullószárnya alól kibontakozva, egyszerre, mint ifju óriás pattant elő s hatott, alkotott, gyarapított, miglen a haza fényre derült.

A tündérifju pedig aki Laurája karján a földi édenbe jutott, teremő erejű lantja által viszont a diésőség tündöklő koszoruját nyerte el. Midőn azután földi életének fonala ketté szakadt, már nem is a tündérországba, hanem egyenest a hetedik égbe röpiték őt az angyalok, a hova később Laurája is követte őt.

Egyelőre azonban itt hagyták nekünk e földön, szerelmüknek szép virágját, ama jó-ságos tündér Honát, kit jelenleg mindnyájunk öröme, mint miniszterelnökünk hűvesét tisztelhetünk.

H I R E K.

— **Legfelsőbb kitüntetés.** Ő felsége a király, *Illek Vincze* újpesti esperes plébános a „Szent-Mihályról nevezett Buda melletti Boldogságos Szűz Mária szigeti“ cz. *Apáturrá* nevezte ki. A rég és jól megérdemelt egyházi méltósághoz és legfelsőbb kitüntetéshez, Ujpest összes lakosságának, társadalmi köreinek és felekezeteinek nevében is, a leg-összintőbb szerenese kivánatainkat fejezzük ki s kívánjuk, hogy legfelsőbb kitüntetését és egyházi méltóságát, mely a közelmúlt választási harcából kifolyó meghurcoltatásért teljes elégtételül szolgálhat neki s a mely nemcsak az Ujpesti róm. kath. egyháznak, hanem Ujpest községnek is diszt és fényt kölcsönöz, még sokáig, nagyon sokáig egészségben és megelégedésben élvezhesse.

— **Felvéves vizsgálat a község házában.** *Ivánka* Pál váci járási főszolgabíró f. hó 9-én *Szalay* László járási számvevő segédkezdése mellett féléves vizsgálatot tartott a községi előljáróság összes hivatalaiban s mindent rendben találván, távozása előtt megelégedésének adott kifejezést.

— **Az „Ujpesti általános önszegélyző egylet mint szövetkezet“** f. é. február hó 14-én d. u. 3 órákor tartja az egyesület helyiségében (Árpád-ut 17. sz. a.) a XII-ik évi rendes közgyűlést. A szövetkezet IX-ik évtársulatának 300 tagja van 1025 üzletrésszel; a X-ik évtársulat 336 taggal s 1478 üzletrésszel bír; a XI-ik évtársulat 385 tagjának 1734 üzletrésze van, végül a XII-ik évtársulat tagjainak 389, üzletrészeinek pedig 1537 a száma. A szövetkezetnek 1902-ik évi mérleg-számlája: 718,242 kor. 30 fill. vagyonnal, — 693,782 kor. 72 fill. teherrel és így 24,459 kor. 58 fill. tiszta nyereséggel záródott le. A felszámoló 1899. évi IX. évtársulat összes vagyona 234,711 kor., a mely az üzletrészek között akként osztatik föl, hogy 947 üzletrész a 230 koronát, vagyis összesen 217,810 koronát kap, a mi 5 1/2 %-nak felel meg, — 78 üzletrész között pedig 16,901 kor. osztatik föl, a mi 4 %-nak felel meg. Az eredmény, ha tekintetbe vesszük különösen azt, hogy a sanyarú viszonyok következtében a szövetkezet négy évtársulatából a múlt évben 157 tag 628 üzletrésszel lépett ki, oly fényes, hogy a szövetkezet igazgatósága a multa nézve a tagok elismerését, a jövőre nézve pedig a tagok teljes bizalmát méltán megérdemli.

— **Két revolver — üres pénztár.** Rákospalota község előljárósága f. hó 6-án tartott ülésén elhatározta, hogy a pénztár őrzésére kirendelt éjjeli őrök részére két forgópisztolyt szerez be. Ez a határozat eszünkbe juttatja annak a bizonyos tarnopoli zsidónak a kifakadását a sors ellen, a ki azt mondá, hogy: „Hab' ich a Mád (Madl)“ hab' ich ka Bét (Bett); hab' ich a Bét, hab' ich ka Mád!“ Mikor Rákospalota pénztárában pénz volt, akkor az éjjeli őröknek forgópisztolyuk nem volt, most van az éjjeli őröknek forgópisztolyuk, de nincs a pénztárban pénz! Hát biz ez komikus állapot, de igaz, no de lesz. Baumgarten Sándor a Széchenyi telepen létesítendő szanatorium és gyógyintézet céljaira 20,000 négyszögöl területet kér, a mi 80,000 koronát jövedelmezne a községnek. Az állam, az állami leányjavító intézetet megakarja nagyobbítani, s 3800 négyszögöl területet kér, s 26,600 koronát kínál érte. A Keppich és Brankovits cég évi 3000 korona bért ajánl a község helypénzszedési jogáért, ha a fogyasztási adó kezeléssel is megbizatik, a mely esetben biztosítja a múlt évben elért jövedelmet, s a biztosított jövedelmen fölüli többlet 25 %-át is a községnek adja, a község pedig megszabadul a 4200 kor. kezelési költségtől. E három ajánlat elfogadása megszabadítaná a községet a 37 százalékos pótdától, a mely ez idő szerint komolyan fenyegeti, a mennyiben a költségvetés tervezete szerint 149,705 kor. 86 fill. a kiadása, a bevétele pedig csak 119,875 kor. 35 fill. és így 29,830 kor. 51 fill. a fedezendő hiánya.

— **300 gyermek kitüntetés.** Érdekes mozgalom indult meg tavaly Budapesten, hogy az iskolásgyermekeket szabad óráikban a virágneveléssel foglalkoztassák. Ezen nagyjelentőségű eszme lelkes előharcosa Mauthner Odón cs. és kir. udvari magkeres-

kedő, ki már 1901-ben több ezer növényt osztott ki tovább nevelésre gyermekek közt, most pedig díszes éremmel díjazta mindazokat, kik a legjobban nevelt és ápolt virágokat mutatták be. Mint értesülünk e héten ismét 5000 eszerp jácintot osztott ki közöttük Mauthner Odón, kinek a kertészet terén már annyi áldásos és szép közhasznú intézmény létrejöttét köszönhetjük. Mauthner nemcsak az ő ismert áldozatkészségével, hanem magvainak kitünő minőségére révén is rászolgált az általános elismerésre és büszkén vallhatjuk, hogy Európa három elsőrangú és legnagyobb magkereskedőinek egyike Mauthner Odón. T. olvasóink b. figyelmébe ajánljuk legújabbán megjelent igen gazdag tartalmu képes magárjegyzékét, melyet szívesen ingyen küld az érdeklődőknek.

— **Kedélyes estély.** Az „Ujpesti Kereskedő- és Iparos-ifjak Önművelődési Köre“ tíz éves fennállásának évfordulója alkalmából f. hó 22-én, a Karikás-féle vendéglő helyiségeiben felolvasással, szavalattal és tombolával egybekötött estélyt rendez. Kezdeté este 8 órákor.

— **Váltóüzön.** Az „Ujpesti Dalkör“ váltókkal árasztotta el Ujpest közönségét. Az igaz hogy csak egy korona nyolezvan fillért kér kölcsön, de ha mindenki hitelez neki, ha mindenki leszámítja ezt a váltóját, akkor esetleg pör nélkül fizetheti ki mindazon világhírű bűvész, művész és nyűvészeket, akiket a f. é. február hó 24-iki bolond estélyre szerződöttetett. Az „Ujpesti Dalkör“ váltója így hangzik: Ujpesten, 1903. január hó. 1 K 80 fillér. 1903. február hó 24-én fizessen Ön ezen első váltónál fogva saját és családja érdekében személyenként egy korona nyolezvan fillért tegye számadásba tudósítás nélkül, ha értékét megkapom. Fizetendő az Ujpesti Dalkörnek f. évi február hó 24-én a Közművelődési kör összes helyiségeiben tartandó bolond-estélyén, avagy előzetesen. *Ujpesti Dalkör.* Kérjük a t. közönséget, hogy előzetesen fizesse le azt az 1 K 80 fillért, mert „A esodálatraméltó kínai csoport“-nak, az „Allat quartett“-nek, a „Trillingeknek“ és a 44. sz. es. és k. gyalogezred zenekarának utiköltségre való is kell küldeni, nehogy eszerben hagyják az Ujpesti Dalkör vigalmi bizottságát, a mely a bolond estélyt rendezti.

— **Az Ujpesti Kossuth-szobor-bizottság** által a szobor javára f. é. február hó 14-én este 8 órákor a Colosseumban rendezendő táncmulatság hangversenyének és műkedvelői előadásának következő a műsora: 1. Kossuth-hymnus, írta: Papp Zoltán, éneklő: a „Danubius“ hajógyár dalárdája. 2. Prolog, írta: Brankovics György, szavalja: Gyulai Árpád. 3. Fohász, írta: Huber Károly, éneklő a „Danubius“ hajógyár dalárdája. 4. A Kossuth-szobor, írta és felolvassa: Endre János. 5. Régi nóta, írta: Lányi Ernő, éneklő: a „Danubius“ hajógyár dalárdája. 6. Loco, víg monológ, előadja: * * * 7. Ének tánczezel, előadja: Róna Tilda. 8. *A szerelem próbája.* Vigjáték 1 felvonásban, írta: Mártonffy Imre. Rendezi: Szilágyi Pál. Személyek: Nemes-szeghy Ede, földbírtokos: Litomiczky László. Előz. leánya: Bélián Irma. Balkányi Elemér: Szilágyi Pál. Mari szobaleány: Varga Gizella. János, mindenes: Székely Sándor. Belépti-díj: családjegy (1 ur, 2 hölgy) 2 korona, személy-jegy 1 korona. Szünórában tombola és képes levelező-lap posta. A zenét *Balogh Józsa* hírneves zenekara szolgáltatja, stb. Reméljük, hogy hazafias közönségünk tömegesen fog a mulatságon részt venni s az újpesti Kossuth-szobor javára örömmel megváltja a belépti-jegyeit.

— **A Rákospalotai football club** közgyűlése. Január 25-én tartotta említett club saját helyiségében (Ujpest, Árpád-kávéház) évi rendes közgyűlést, melynek jelentései szerint a club tagjai tizzel (10) szaporodtak és a club vagyon-egyenlege 70 koronával kedvezőbb a múlt évinél. Az 1903. évre az új tisztikar következőképp lett megválasztva: Az elnöki állás egyelőre betöltetlenül hagyott, alelnök: Lányi Károly államvasuti hivatalnok (uj), titkár: Preiss Róbert magánhivatalnok (uj), kapitány: Angyán Jenő, kapitány-helyettes: Varga Nándor (uj), pénztárnok és szertárnok: Koppa Ágoston, pénztár-ellenőrök: Kósza Géza (uj) és Wigner Nándor (uj).

— **Képviselők sematizmusza.** *Tassy Károly*, a képviselőház irodai igazgatója, hivatalos

adatok alapján összeállította az 1901—1906. évi országgyűlés képviselőinek sematizmusát, még pedig fővárosi s vidéki lakásjegyzékekkel, a pártállás megjelölésével, a miniszterek fogadási napjainak kitüntetésével, választó kerületek szerinti beosztással, a választók számának felemlítésével s végül az összes bizottságok névjegyzékével. A hasznos és a szélnak teljesen megfelelő, eszösen kiállított könyv ára 1 korona s Ujpesten is kapható az István-téri Benkovits-féle dohánytözsdeben.

Rákosi Szidi színésziskolájának növendékei f. hó 7-én Plankett „Rip Van Vinkle” című operettjét, — 9-én pedig Ferenczi Ferencz „Pogány Gábor” című drámáját adták elő a Colosseumban. Miután az első előadásra meghívást nem kaptunk, a másodikra sem mentünk el s így csak hallomás után írjuk, hogy az operett előadása sikerült, a dráma azonban . . . pedig a második előadás iránt nagyobb érdeklődés mutatkozott, mint az első iránt. Reméljük, hogy Rákosi Szidi jó hírű iskolájának növendékei ezt a drámai csorbát egy újabb vizsgálati előadással ki fogják köszörölni — Ujpesten.

Eljegyzés. *Kohn Ignác* ujpesti lakos eljegyezte *Lusztig Janka* kisasszonyt, *Lusztig Sámuel* bőrkereskedő kedves leányát Tatán.

Halálozás. Ujpest egy régi polgárát ragadta el a halál. *Gersabeck Ferencz* hunyt el folyó hó 9-én 77 éves korában. Hült tetemeit f. hó 11-én nagy részvéttel kísérték ki az örök nyugalom helyére.

Az evangélikusok táncestélye. Próba szerenese! mondá Geduly Lajos tisztelendő ur, midőn azzal az indítvánnyal állott elő, hogy táncestélyt kellene rendezni az orgona-alap javára s a midőn azt látta, hogy egyháztanácsosai nem lelkesednek az eszméért. Nos, a szerenese ez alkalommal sem hegyta el az evangélikusokat, a próba sikerült. A táncmulatság fényes, a hangulat kedélyes s a közönség előkelő volt. Az első francia négyest — melyet kitűnően rendezett *Weigele Sándor* az ujpesti rendezők bajnoka — 70 pár táncolta, az ígért Körmagyart pedig olyan szépen járták el, hogy a közönség mindenáron megakartta azt ismételtetni. Rendkívül jól festettek a pártás leányok s *Baksay Endre* a diszmagyarban, *Erkel Jenő* pedig a kurucok huszárcapitányi egyenruhájában. A táncestélyről reggel 7 órakor távoztak az utolsó párok.

A körmagyart a következő párok lejtették: *Adamis Hermin* Geduly Lajossal, *Adamis Mariska* Erkel Jenővel, *Arenstorff Ilonka* Glozsbach Kálmánnal, *Arenstorff Mariska* Koppa Agostonnal, *Blumenthal Berta* Radnai R.-rel, *Geduly Lajosné* Misura Lajossal, *Glozsbach Erzsike* Holzschusztér Józseffel, *Hendel Mariska* Kántor Bélával, *Holzschusztér Irma* Labiner Gyulával, *Holzschusztér Margit* Durmits Józseffel, *Kántor Lujza* Pohl Agostonnal, *Keezkés Eta* Nádaskay Richárdal, *Keezkés Margit* Roth Ferenczcel, *Kolozsvári Melanie* Benitzky Lajossal, *Koós Anna* Szőke Elemérel, *Laczkovits Gusztika* Konkoly Thege Gáborral, *Lederer Erzsébet* Bierling Ernővel, *Leitner Mariska* Hendel Odónnal, *Mártonffy Etelka* Weigele Sándorral, *Oravecz Juliska* Baráth Lajossal, *Pásztory Miczi* ifj. Papp Szilágyi Lászlóval, *Rotterné Boldogh Lajossal*, *Stadler Vilma* Baksay Endrével, *Stark Sárika* Taubner Sándorral, *Vizy Ida* Knyasskó Gusztávvá, *Vizy Margit* ifj. Lederer Vinczével, *Vuskits Ilona* Hendel Gyulával, *Weszter Irén* Koós Bélával. — Az evang. egyház elnöksége ez uton is hálás köszönetét fejezi ki a közreműködőknek azon szives készségeért, melylyel a körmagyart betanulni és ellejteni kegyeskedtek. Gyöké az érdem és a kezdeményezés dicsősége, ha ezen szép nemzeti tánc Ujpest táncmulatságain immár polgárjogot nyer.

Kedélyes-estély. Az „Amodeo Agnes Asztaltársaság” a Bräuer-féle vendéglőben f. é. február hó 21-én világposta-, szerpentin-, monológ- és táncszal egybekötött jótékonyestélyt rendezt. Kezdeté este 8 órakor. A zenét az asztaltársaság két tagja, *Borszenszky fivérek*, — tekintve a jótékonyestélyt, — díjtalanul szolgáltatja. Szives pénzadományok köszönettel fogadtatnak és kizárólag a szegény gyermekek felruházására fordítottatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Ítélet Ö Fensége Karneval Hercege nevében! Alólított farsangi bíróság az „Ujpesti Közművelődési Kör” tagjai ellen a mai napon megtartott szóbeli főtárgyaláson a vád és védelem meg nem hallgatása után a következő ítéletet hozta:

„Férfi szívek gyujtogatásával vádolt hölgyeink, nemkülömben női szívek hűtlen kezelésével terhelt uraink bűnösöknek mondatnak ki Jókendvország egyetlen és legfőbb törvényébe ütköző „Busuljon a ló, elég nagy a feje” kezdetű §-ának előre megfontolatlan szándékkal elkövetett főbenjáró büncselekményében és ezért a visszaesésben nyilvánulható megrögzöttség mint súlyosbító körülményre való tekintettel, de a vádlottaknál feltételezett őszinte megjavulási szándéknak enyhítő körülmény gyanánt való mérlegelésével 1903. évi február hó 8-án esti 9 órakor kezdődő és kivilágos-kivirradtig tartó fülbe-mászó cigánymuzsikával súlyosbított tánczmulatságára ítéltetnek.”

Az ítélet az „Ujpesti Közművelődési Kör” összes helyiségeiben és fejalarezban hajtatik végre. Az ásitozók, falattámogatók, körbebámulók, az idő előtt, vagy józanul távozó és egyéb szomorú bácsik Jókendvországból kikötöttmenetleveltetnek. Ujpesten, farsang havában. Az „Ujpesti Közművelődési Kör” vigalmi bizottsága.

Megerősített alapszabályok. Az ujpesti „Katholikus kör” alapszabályait a m. kir. belügyminiszterium f. é. 8008 sz. a. a bemutatási záradékkal ellátta.

Az ujpesti hajó- és építő-munkások szakegylete f. é. február hó 21-én Kovács József vendéglőjében (Boeska-utca 25. sz.) saját könyvtár-alapja javára tánc- és világpóstával egybekötött farsangi mulatságot rendez. Személyjegy 60 fillér. Családjegy 1 kor. Kezdeté 8 órakor.

Megfuladt gyermekek. Rákospalota-Ujfalun Karabnik Pálné napszámosasszony f. hó 8-án délelőtt elment hazulról s magára hagyta 3 éves Ferencz, 1 hónapos Mihály fiát s a dajkaságban nála levő 3 hónapos Rappaport Emiliát. A kis Ferencz gyufát gyujtott, amitől lángot fogott az ágynevelő s a nagy füstben mind a három gyermek megfuladt. A gondatlan anya ellen a rendőrség megindította az eljárást.

Szabad Lyezeum — Ujpesten. A Szabad Lyezeum tudományt és ismeretet terjesztő társulat ma február hó 12-én felolvasó estélyt tart a Közművelődési Körben. Ez alkalommal *Dr. Pap Károly* főgymnásiumi tanár tart előadást, a hongfoglaló magyarság műveltségéről vetített képekkel. Előadása folyamán ismertetni fogja az ősz haza földjét, égalji viszonyait, faji és nyelvi rokonságunkat, őseink hadi és államszervezetét jellemzőbb lelkivonásait, viseletét, vallási felfogásukat és szellemi életüket a rokonnépek mondavilága és a hun-magyar mondák kapcsán. A felolvasás kezdete pontban este 8 órakor.

Labdarugó-mérkőzés helyben. A Rákospalotai football club ujpesti pályáján (Kossuth-utca 42.) vasárnap február 15-én délután 3 órakor, nevezett club első csapata az Ujpesti Törekvés football club első csapatával fog mérkőzni. A mérkőzés érdekesek ígérkeznek, mivel a „Törekvés” csapata ősszel derekasan megálta helyét az Ujpesti Tornaegylettel szemben és jelenleg négy oly játékosal fog játszani, kik ősszel az Ujpesti Tornaegylet csapatában játszottak a Magyar labdarugó szövetség bajnoki mérkőzésén.

Czigánybál. *Balogh Jóska* zenekara f. é. márczius hó 2-án a Központi Kávéház helyiségeiben jótékonyestélyt rendez, amennyiben a bál tiszta jövedelmét az ujpesti népkonyha javára ajánlja föl. A beléptijegy ára: Személyjegy: 60 fillér. Családjegy: 1 korona. Hisszük, hogy az idej czigánybál is meg fog felelni régi jó hírnevének s a siker, a rossz viszonyok dacára, sem fog elmaradni.

Jelmez-estély. Az ujpesti elemi iskola és a polgári leányiskola tantestületének jelmez-estélye iránt, mely f. é. február hó 14-én a Közművelődési Kör helyiségeiben fog megtartatni, annyira érdeklődnek hölgyeink, s oly sok szép és érdekes jelmezről kaptunk már eddig is hírt, hogy bizton állíthatjuk, miszerint a jelmez-estély, zárt jellege dacára is, az első helyet fogja sikerült

farsangi mulatságaink között elfoglalni. Az estély 8 órakor kezdődik. A belépő-díj: Személyjegy 2 K, családjegy 4 korona.

Tűz. Nagy riadalom volt f. hó 7-én este 7 óra tájban Ujpesten. Az István-téri 10. számú háznak a zsindeletetözete egyszerre kigyuladt s néhány percz alatt egész hosszában és szélességében lángban állott, úgy, hogy a tűzoltók már csak a veszedelemben forgó szomszédépületek megmentésére szoritkáltak, a mi sikerült is nekik. Sajnos, a leégett ház padlásán annyi gyulékony anyag, szalma és kosárfonáshoz való vessző volt összehalmozva, hogy az intenzív tüztől a szobák teteje is meggyuladt s a lakásokba zuhant. Emberéletben szerencsére nem esett kár.

Karcolat.

A tisztelt olvasó közönség persze nem ismeri azt a bosszuságot, a mely minden szerkesztőt dühbe gurít akkor, mikor a szedő ur „pipa” helyett „papi”-t „miniszter” helyett „filiszter”-t „Sisiphus” helyett „Zsuzsi fus”-t szed ki a betű szekrényből.

„Oh én ismerem!

Volt benne sokszor részem.

A mult héten is csaknem a földhöz vágtam köcsög-kalapomat, midőn „Huszár” helyett „Huszár”-t „sandvicsek” helyett „fendvicsek”-et és több ehhez hasonló sajtóhibát találtam a „Közérdek”-ben.

Fel is tettem magamban, hogy lehordom szedőinket irgalmatlanul.

— No magok gyönyörűen szedtek a mult héten! — kiáltottam a nyomdába lépve. — Egyszer vagyok egy esztendőben távol s akkor is 50 sajtóhiba marad a lapban! Igazán dicsőség! Aki ezt meg azt a hírt szedte adja vissza a fizetését a nyomdatulajdonosnak s menjen inasnak!

— Bocsanat szerkesztő Ur! — felszóltat Henrik, a legfiatalabb szedőtanoncz — tévedni méltóztatik, én bebizonyítom, hogy azok a sajtóhibák, nem hibák!

— Már erre csakugyan kíváncsi vagyok! mondám, a gyerek vakmerőségétől megdöbbenve.

— Kérem, folytatá a szedőtanoncz tessék elolvasni az „Ujpesti Közlöny” legújabb számának: „A Casinó megalakulása”, „Pályaműnyertes tanár”, „Szent Erzsébet nőegyesület”, „Az U.R.A.K.” bálja stb. című híreit, ott is „Huszár” a „Huszár”; ott is „fendvicsek” a „sandvichek” stb. stb. Már pedig a bírónak is elég két tanu.

Egy percz alatt végig futott tekintetem az „Ujpesti közlöny” ujdonságain s behuztam haragom vitorláit, le voltam pipázva!

Henrik szedőtanoncznak igaza volt ez egyszer, de hogy többé ne legyen az, arra kérem kartársamat az „Ujpesti Közlöny” felelős szerkesztőnjét, hogy ha már a „Közérdek” híreit tömegesen kiollózza, legalább a sajtóhibákat javítsa ki s ne adjon alkalmat többé a „Közérdek” szedőinek arra, hogy velem szemben a sajtóhibák tárgyában az „Ujpesti Közlöny”-re hivatkozhasanak.

Ez alkalommal engedje meg az „Ujpesti Közlöny” szerkesztősége és kiadótulajdonosa azt is, hogy a „Közérdek” hálás köszönetét fejezzem ki azért is, hogy a következő igazságokat lenyomatta és közzétette lapjának legutóbbi vezércikkében:

„Az az „áldozat” az olesó népszerűség piederstáljára felkapaszkodván, *omnan sárral dobálódzott, kimélet nélkül mart meg mindenkit* s így nem esoda, ha az azelőtt tapasztoló tömeg most eszerben hagyta. Ez méltó büntetés reá nézve s ha akar, okulni fog rajta.”

„Ujpestenek úgynevezett *turbulens elemei* . . . közismert *korcsmahősök*, de a tett mezején szörnyen gyöngé legények.”

„. . . a legtöbb fegyelmi ügy akár *Zsoldos*, akár ki ellen, eddig *hasból* történt.

Mendemondákra alapított gravamenek „ugy hallottam, ugy tudom, azt hiszem„ stb. képezték eddig a vád alapját. Már pedig bizonyítani döntő és kézfogható adatok nélkül nem lehet.“

„A vizsgálat során mindenkor kiderült a vád alaptalansága s a feljelentők bizonyítási semmit se bírtak.“

„Azt pedig nem hisszük, hogy megye, alispán, avagy miniszter ennyi lárna s puskaropogtatás után egyszer valahára nem igyekezett volna azon, hogy végre rendet csináljon a község házában.“

„Álljon elő komolyan, kinek bizonyítékok vannak kezében s akkor nem fogják eszerben hagyni őt.“

Aranyigazságok ezek, a „Közérdek“ is mindig ezeket hirdette, örvendünk, hogy végre valahára egyetért velünk és reméljük, hogy az „Ujpesti Közlöny“ többi cikkirői szintén okulni fognak a eszerben hagyott „áldozat“ sorsán s megszívlelik a jövőben az „Ujpesti Közlöny“-ben idézett fenti igazságokat.

Köszönetnyilvánítás.

Alólirottak a helybeli összes ujpesti tűzoltóságnak, ugyszintén ismerőseinknek és jóakaróinknak, kik a f. hó 7-én, szombaton este a szomszédunkban volt tüzeset alkalmával a legnagyobb önfeláldozással igyekeztek házunkat a fenforgott veszélytől megmenteni, fogadják ezuton őszinte szívből fakadó hálás köszönetünket.

Ujpest, 1903. évi február hó 12.

Schönhauser és Társa.

Nyiltér. *)

Tekintetes

Torjay Ferencz urnak

Ujpesten.

Megbizásából f. február hó 9-én megjelentünk Kanovics Géza urnál, hogy tőle az Önön elkövetett sértésre nézve felvilágosítást — illetőleg elégtételt — kérjünk. Kanovics ur a kért elégtételt nemesak megta-

*) E rovat alatt közlötékért, felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

gadta, de velünk szemben oly botrányos magaviseletet tanusított, hogy mi vele további tárgyalásba boesátkozni érdemesnek nem tartottuk.

Részünkről tehát az ügyet befejezettnek nyilvánítjuk.

Ujpest, 1903. február hó 10-én.

Wester Gusztáv

Labiner Gyula,

Szerkesztői üzenetek.

Zirón-nak Ujpest. Hogy a kávéháztulajdonosok eladják a hírlapokat azt jogosan eszelekszik. Előfizettek reá, tulajdonukat képezi, tehát mihelyt a lap újabb száma megérkezett, a régi számot el is ajándékozhatják el is adhatják. De hogy a hírlapokat időközben olvasásra is átengedik a kávéházon kívüli egyéneknek: ezt már rosszul teszik, mert ezáltal ártnak a saját kávéházuknak is, meg a lapkiadóknak is.

K. Urnak. A legdurvább lélek az, a ki magán- és családi ügyekkel foglalkozik a sajtóban. Ön ismer minket évtizedek óta s tudja, hogy ilyen durvaságra lapunk soha sem vetemedett. Szemtelenység tehát feltételezni rólunk azt, hogy közleményének helyt adunk lapunkban. Ilyen durvaságot még legnagyobb ellenségeinkkel szemben sem követtünk el soha s nem fogunk elkövetni soha.

F. E. urnak. Helyben. Hogy mi jögon politizál egy ujság, a mely nem politikai? Ilyen kérdést csak az ügyészség intézhet jogosan az illetőkhöz. Önnek és nekünk nincs közünk hozzá.

Az Ujpestvidéki Takarékpénztár részvénytársaság mérlegszámlája 1902. évről.

Vagyon: Pénzkészlet K 1.6137.16. Váltótárca 1.176.484.67. Levonva leírásokért K 7634.—, marad K 1.168.850.67. Ingatlanok K 80.563.57. Felszerelés és irodai berendezés K 2317.30. Levonva értékleirást K 367.30. Marad 1950.— Ovadékértékpapírok K 5360.—. Értékpapírok K 97.— Intézetknél folyó számlán K 59.894.06. Különféle adósok folyó számlán K 26.847.89.—. Lombard kölcsönök K 40.575.56. Jelzálog-kölcsönök kötvényekre K 61.373.77. Zálogosztály: Előleg értékpapírokra K 11.635.60. Előleg ékszerekre K 128.010.—. Előleg ingóságokra K 31.614.60. Utólagosan beszedendő zálogüzleti (függő) kamatok K 6398.06. Előlegek 363.30. Összesen K 1.639.671.24.

Teher. — Alaptőke K 300.000.—. Taléktőke K 33.266.36. Külön tartalék kor.

4230.64. F. é. javadalmazás K 619.90. Takarékbetétek K 793.924.58. Törzsbetétek és kamatok K 7303.34. Visszleszámit. váltók K 442.471.80. Hitelbiztosítékok K 2123.50. Tiszti óvadék K 5360.—. Különféle hitelezők folyó számlán K 24.025.77. Fel nem vett osztalékok K 612.—. Atmeneti kamatok K. 4804.70. Nyeremény-egyenleg áthozat 1901. évről K 1247.34. 1902. évi nyereség korona 19.681.31. Összesen: K 1.639.671.24.

Veszteség- és nyereség-számla.

Veszteség: Betét kamat K 22.239.24 Betét kamat-adó K 2223.94. Visszleszámitolási kamat K 24.174.17. Tiszti fizetések és lakberek K 12.315.— Adó K 8311.76. Zalogüzleti bélyeg-illeték K 2401.— Kezelési költség és házbér K 9411.17. Veszteség értékesített ingatlanokra K 4314.16. Veszteség váltókövetelések leírása folytán K 7634.— Leírás a berendezésből K 367.30. Nyeremény-egyenleg: áthozat 1901. évről K 1247.34. 1902. évi nyereség K 19.681.31. Összesen: K 114.320.39.

Nyereség: Nyereség-áthozat mult évről K 1247.34. Kamat-bevétel; váltó, folyó-számlai, zálogüzleti és egyéb kamatok K 107.977.71. Ingatlanok jövedelme K 4374.36. Díjak és jutalékok K 181.52. Nyereség értékpapírokon K 61.09. Bevétel leirt kétes követelésekből K 478.37. Összesen: korona 114.320.39.

Ujpest, 1902. december 31-én.

Fried Vilmos s. k. pénztáros. Lemberger Ernő s. k. főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Dr. Hédercári Soma s. k. elnök. Zsoldos János s. k. vezérigazgató-elnök. Hadl József s. k., Kárpáti János s. k., Lövy Bertalan s. k., Sonnenfeld Lajos s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta

A felügyelő-bizottság:

tahvári Tahy István s. k. elnök, Gerő Zsigmond s. k., Ivánka Pál s. k., Mady Lajos s. k. Tuchmann Lipót s. k.

Fornheim Izidor helybeli fakereskedőnől egy jó házból való fiu gyakornoknak felvételtk.

Fuchs Antal és József kő- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hírlapok és művek minden nyelvben, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, grászjelentések, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.